

عنوان مقاله: مسجد؛ محل تبیین گفتمان تمدن نوین اسلامی

تولید شده در کارگروه تولید محتوای معاونت فرهنگی و اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

بهمن ۱۴۰۳

در مباحث قبل، به تشریح و تعریف اصطلاحات «تبیین»، «جهاد تبیین» و «گفتمان‌سازی» پرداختیم. همچنین گفته شد که این وظیفه بر عهده «صاحبان ذهن فعال و زبان گویا» است. منظور از صاحبان ذهن فعال و زبان گویا، کسانی هستند که قدرت استدلال و بیان منطقی و شیوا دارند. رهبر معظم انقلاب در مواضع متعدد به بیان مصادیق این گروه پرداخته‌اند:

۱- خواص جامعه

۲- اندیشمندان جامعه

ایجاد یک فکر، یک گفتمان، یک جریان فکری در جامعه، به دست خواص جوامع است؛ به دست اندیشمندان جامعه است؛ آنها هستند که میتوانند فکر ملت‌ها را به یک سمتی هدایت کنند که مایه‌ی نجات ملت‌ها شود؛ همچنان که خدای نخواستہ میتوانند به سمتی ببرند که مایه‌ی بدبختی و اسارت و تیره‌روزی ملت‌ها شود... روایتی است از رسول مکرم اسلام، حضرت محمدبن عبدالله، که میفرماید: «لا تصلح عوام هذه الأمة الا بخواصها قيل يا رسول الله و من خواصها قال العلماء؛» اول علما را ذکر کرد، بعد چند دسته‌ی دیگر را. بنابراین اساتید دانشگاه، فرزندان و نخبگان علمی در هر کشوری میتوانند سررشته‌دار حرکت مردم شوند. ۲۱/۰۹/۱۳۹۱

حال باید در این بخش به تعریف خواص پردازیم. رهبر معظم انقلاب، در تعریف خواص می‌فرماید: «خواص ... یعنی کسانی که وقتی عملی انجام میدهند، موضعگیری‌ای میکنند و راهی انتخاب میکنند، از روی فکر و تحلیل است. می‌فهمند و تصمیم می‌گیرند و عمل میکنند. اینها خواصند. نقطه‌ی مقابلش هم عوام است. عوام یعنی کسانی که وقتی جوّ به سمتی میرود، آنها هم دنبالش می‌روند و تحلیلی ندارند.»^۱

همهٔ مصادیق افراد گفتمان‌ساز که ذکر می‌کنیم، مصادیقی از خواص جامعه هستند.

۳- نماینده ولی فقیه

۴- مدرّس حوزه علمیه

۵- روحانی سرشناس

نباید گفت آقا اجرا که دست ما نیست؛ بله، اجرا دست این مجلس نیست، دست مسئولین است؛ لکن یک چیزی بالاتر از اجرا دست شما است و آن، افکار عمومی است. شما یا امام جمعه‌اید یا نماینده‌ی ولی فقیه‌اید یا مدرّس عالی‌رتبه‌ی حوزه‌اید یا روحانی سرشناس و محترمید؛ شما می‌توانید روی افکار عمومی اثر بگذارید؛ وقتی افکار عمومی شکل گرفت، یک گفتمانی در جامعه نسبت به یک مسئله‌ای به وجود آمد، این به‌طور طبیعی مجریان و قانون‌گذاران و دست‌اندرکاران را به دنبال خود خواهد کشاند؛ این یک چیز طبیعی است. ۰۶/۰۳/۱۳۹۵

۶- ائمه جمعه

۷- دانشجویان

مسئله‌ی فرهنگ، یکی از مسائل مهم است، این را تبیین کنید. پس بنابراین یک کار هم، وظیفه‌ی دوم هم وظیفه‌ی تبیین بود؛ این تبیین هم در محیط دانشجویی است، هم در محیط بیرون دانشجویی، همان‌طور که گفتم، مسئله‌ی نماز جمعه و امثال اینها، که اینها گفتمان درست میکند، اینها فکر و مطالبه‌ی عمومی ایجاد میکند و این خیلی بالارزش است، کشور را میکشاند به یک سمت مشخصی، البته تداوم کاری لازم دارد، استقامت لازم دارد، درست گفتن لازم دارد، تکرار لازم دارد، ممکن است یک زمانی هم طول بکشد. ۱۲/۰۴/۱۳۹۵

۸- صدا و سیما

۹- رسانه‌ها

الزام هفتم و کار لازم هفتم [از الزامات و انتظارات سیاستهای اقتصاد مقاومتی]، گفتمان سازی است؛ باید تصویر درستی از اقتصاد مقاومتی ارائه بشود؛ البته صداوسیما و رسانه‌های کشور موظفند اما مخصوص آنها نیست. دستگاه‌های تبلیغاتی مخالف با کشور، مخالف با انقلاب، مخالف با پیشرفت ملی ما، خیلی چیزها در چننه دارند و شروع هم کرده‌اند - ما دیدیم - بعد از این هم بیشتر [خواهند کرد] درباره‌ی اقتصاد مقاومتی، اشکال‌تراشی، مانع‌تراشی، گاهی هو کردن، بی‌اهمیت جلوه دادن آنچه که در کمال اهمیت و نهایت اهمیت است؛ از این کارها میکنند. نقطه‌ی مقابل آنها بایستی کار بشود؛ مسئولین، صاحبان فکر و دلسوزان، بایستی تصویر درستی را از این حرکت بزرگ و عمومی ارائه بدهند و گفتمان‌سازی بشود تا مردم بدانند و معتقد باشند و بخواهند؛ در این صورت، کار عملی خواهد شد. ۲۰/۱۲/۱۳۹۲

در سطح محلات، مهمترین عناصر گفتمان‌ساز، ائمه جماعات هستند. ائمه جماعات در سطح هر محله باید با به کارگیری استعدادها و ظرفیت‌های هر محله، به تبیین مسائل و ایجاد گفتمان کمک کنند. در میان افراد و گروه‌های مذکور، بی‌شک روحانیون جایگاه ویژه‌ای دارند. طلاب علوم دینی به دلیل سر و کار داشتن با منطق و استدلال و علوم عقلی و نقلی و همچنین به دلیل فن بیان خوب، از جمله کاملترین مصادیق ذهن فعال و زبان گویا هستند. یکی از بهترین سنگرها برای تبیین و گفتمان‌سازی نیز مسجد است که روحانیت نقش محوری در آن دارد.

چنانچه از مباحث سابق مشخص شد حرکت به سوی چشم انداز گام دوم انقلاب اسلامی نیاز به حرکت عمومی دارد. این حرکت عمومی به تعبیر رهبری باید با محوریت جوانان متعهد حزب‌اللهی صورت گیرد. این امر، نیازمند تبیین و گفتمان‌سازی است. طلاب و روحانیون و ائمه جماعات باید به سراغ جوانان متعهد بروند و آنها را به قیام لله فرا بخوانند تا به حل مشکلات کشور بپردازند. جوانان باید با ایجاد کارگروه‌هایی در سطح محلات، متکفل حل مشکلات کشور بشوند.